

Jesteś: [Strona główna](#) » [Polska a UE](#) » [Polska a polityki UE](#) » [Partnerstwo Wschodnie](#)

Partnerstwo Wschodnie

Partnerstwo Wschodnie (PW) to pierwsza całościowa inicjatywa wprowadzona do systemu stosunków zewnętrznych Unii Europejskiej, skierowana do Armenii, Azerbejdżanu, Białorusi, Gruzji, Mołdowy oraz Ukrainy. Partnerstwo Wschodnie ma za zadanie przyczynić się do zbliżenia i integracji państw Europy Wschodniej i państw Kaukazu Południowego z Unią Europejską. PW wprowadza nową jakość w relacjach pomiędzy UE a państwami nim objętymi poprzez postępującą i stopniową integrację tych państw i ich społeczeństw z Unią Europejską.

Pierwszy szczyt Partnerstwa Wschodniego, który odbył się 7 maja 2009 roku w Pradze, oficjalnie uruchomił inicjatywę, przyjął **Wspólną Deklarację** oraz uwieńczył sukcesem wysiłki w zakresie ustanowienia tej inicjatywy jako integralnego elementu polityki Unii Europejskiej.

Wypełnienie założeń PW ma doprowadzić do rzeczywistego zbliżenia krajów partnerskich z UE, a w przyszłości może ułatwić pełną integrację. Partnerstwo Wschodnie działa na zasadach współwłasności, zróżnicowania i warunkowości. W oparciu o unijne wartości, standardy i normy jest rozwijana współpraca w takich dziedzinach jak: prawa człowieka, gospodarka rynkowa, zrównoważony rozwój, dobre zarządzanie, bezpieczeństwo energetyczne i wiele innych. Partnerstwo Wschodnie prowadzi również do rozwoju i umacniania kontaktów międzyludzkich, pogłębiania współpracy naukowej oraz kulturalnej.

Do głównych celów Partnerstwa Wschodniego należą:

- doprowadzenie do ustanowienia politycznego stowarzyszenia, stworzenie pogłębionych i kompleksowych stref wolnego handlu państw partnerskich z UE,
- postępująca liberalizacja reżimu wizowego, prowadząca do ustanowienia reżimu bezwizowego
- utworzenie struktury współpracy wielostronnej z państwami partnerskimi w postaci **czterech platform** tematycznych (ds. demokracji, dobrego zarządzania i stabilności, ds. integracji gospodarczej i konwergencji z politykami UE, ds. bezpieczeństwa energetycznego, ds. kontaktów międzyludzkich).

W ramach działań wielostronnych ruszył projekt zintegrowanego zarządzania granicami (Integrated Border Management) z pulą środków w wysokości 50 mln euro. Trwają prace nad przygotowaniem programu wspierania małej i średniej przedsiębiorczości (57 mln euro na lata 2010-2013). Pierwszym krokiem w realizacji tego programu było uruchomienie projektu East-Invest (7 mln euro), którego celem jest poprawienie klimatu inwestycyjnego w państwach partnerskich oraz utworzenie sieci kontaktów biznesowych pomiędzy UE i jej wschodnimi sąsiadami. Uruchomiono inicjatywę Zapobiegania Katastrofom Naturalnym i Spowodowanym przez Człowieka (6 mln euro). Planowane jest także uruchomienie programu wymiany informacji o dot. ochrony środowiska Environment Governance (1,8 mln) oraz programu kulturalnego PW (12 mln euro). Na jesieni 2009 r. uruchomiono Inicjatywę ds. Zwiększenia Wydajności Energetycznej i Ochrony Środowiska w Europie Wschodniej z budżetem 1,5 mld euro

Powołując się na zobowiązania praskiego szczytu założycielskiego PW Europejski Bank Inwestycyjny stworzył instrument finansowania projektów w ramach PW (Eastern Partners Facility, 1,5 mld euro), przeznaczony na inwestycje w krajach partnerskich PW i uzupełniający dotychczasowy mandat zewnętrzny EBI na inwestycje w regionie Europy Wschodniej (3,7 mld euro).

Wspólna Deklaracja otwiera Partnerstwo na udział różnego rodzaju podmiotów. Poza instytucjami rządowymi podkreśla możliwość udziału parlamentów, organizacji międzynarodowych, władz samorządowych, instytucji finansowych oraz podmiotów ze sfery społeczeństwa obywatelskiego i sektora prywatnego. Państwa trzecie będą mogły uczestniczyć na zasadzie *case-by-case* w konkretnych działaniach, projektach oraz spotkaniach platform tematycznych, o ile ich udział będzie przyczyniał się do osiągnięcia celów Partnerstwa.

Szereg organizacji międzynarodowych skorzystało z tej formy zaproszenia do współpracy. Rada Europy podjęła działania na rzecz udziału w programach PW zwalczających korupcję oraz w działaniach na rzecz usprawnienia systemów sądownictwa. OBWE planują podjęcie współpracy w ramach podnoszenia standardów ochrony praw człowieka. EBOR i OECD są zaangażowane w program wspierania małej i średniej przedsiębiorczości we wschodnich krajach partnerskich. Planowane jest także zaangażowanie innych instytucji międzynarodowych i krajów trzecich w tych inicjatywach PW, gdzie ich obecność może pomóc realizacji celów i zadań Partnerstwa.

Duże zainteresowanie PW wykazały organizacje pozarządowe z UE i krajów partnerskich. W grudniu 2009 r. w Brukseli odbyło się pierwsze posiedzenie Forum Społeczeństwa Obywatelskiego PW. Wzięło w nim udział około 200 organizacji pozarządowych. Forum powołało Komitet Sterujący, który koordynuje działania NGOs z UE i krajów partnerskich. Prace Forum mają na celu pobudzenie współpracy pomiędzy społeczeństwami i wzmocnienie obywatelskiego aspektu działań PW. Kolejne spotkania Forum odbędą się jesienią br. w Berlinie oraz jesienią 2011 roku podczas polskiego Przewodnictwa w Radzie UE.

W wymiarze dwustronnym PW, obejmującym relacje Unii Europejskiej z poszczególnymi krajami partnerskimi, prowadzone są działania zmierzające do zawarcia umów stowarzyszeniowych i ustanowienia pogłębionych i kompleksowych stref wolnego handlu. Obecnie są finalizowane prace nad umową stowarzyszeniową UE – Ukraina, na początku bieżącego roku rozpoczęto negocjacje podobnej umowy z Mołdową, zatwierdzono też mandaty negocjacyjne umów stowarzyszeniowych z krajami Kaukazu Południowego.

Podejmowane są także kroki mające na celu stopniową liberalizację reżimu wizowego, aż do wprowadzenia ruchu bezwizowego. Na najbardziej zaawansowanym etapie współpracy z UE znajduje się Ukraina. Obie strony rozwijają dialog wizowy, który ma doprowadzić do wypracowania odpowiednich warunków do ustanowienia reżimu bezwizowego. W ślady Ukrainy podąża Mołdowa, która podobny dialog rozpocznie prawdopodobnie już w tym roku. W 2009 r. zakończyły się negocjacje umowy o ułatwieniach wizowych UE z Gruzją (takie umowy obowiązują już w relacjach z Ukrainą i Mołdową). Jednocześnie trwają intensywne rozmowy nad wypracowaniem form współpracy na tym obszarze z Armenią i Azerbejdżanem.

Praktycznym wsparciem dla państw partnerskich będzie opracowanie i wdrożenie Kompleksowych Programów Rozwoju Instytucjonalnego. Mają one na celu wzmocnienie instytucji krajów partnerskich istotnych z punktu widzenia efektywnej implementacji umów stowarzyszeniowych i umów o wolnym

handlu. Na programy te przeznaczono 173 mln euro, a do pomocy w ich wdrażaniu włączają się także niektóre państwa członkowskie UE, w tym Polska. W maju br. pierwszy kraj PW – Mołdowa – podpisał z KE porozumienie umożliwiające rozpoczęcie realizacji programu CIB (jego budżet dla Mołdowy opiewa na 40 mln euro).

W maju 2010 r. w Sopocie odbyło się pierwsze nieformalne posiedzenie ministrów spraw zagranicznych Partnerstwa Wschodniego organizowane wspólnie przez Polskę i Prezydencję hiszpańską. W pierwszą rocznicę powołania PW przedmiotem dyskusji szefów dyplomacji 33 państw i Komisarza ds. Rozszerzenia i Europejskiej Polityki Sąsiedztwa była przede wszystkim praktyczna implementacja Partnerstwa, w tym plany i działania Komisji Europejskiej, zasady finansowania, kalendarz i metody realizacji kolejnych etapów wdrażania inicjatywy, możliwości współuczestnictwa ze strony państw członkowskich i partnerskich w kreowaniu i implementacji działań i projektów. Państwa partnerskie przedstawiły swoje oczekiwania związane z pogłębieniem stosunków z Unią Europejską i realizacją konkretnych programów i projektów. Istotną kwestią, dyskutowaną podczas spotkania, było też stworzenie Grupy Przyjaciół PW, nieformalnego forum współpracy z państwami pozaunijnymi, zainteresowanymi wspieraniem realizacji celów Partnerstwa Wschodniego.

Zobacz także:

[Partnerstwo Wschodnie](#), serwis Ministerstwa Spraw Zagranicznych

[Eastern Partnership](#), serwis Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych

[Partnerstwo Wschodnie](#), Szymon Ananicz, Biuro Analiz Sejmowych, Infos, nr 17(64), wrzesień 2009